קב: חלק פרק אחד עשר סנהדרין

איפכא. נתרפא: **אמרו לו.** תלמידיו לא קבלת עילווך וכו': **אמר אינהו מי הדרו בהו.** מדרכם הרעה דאנא מהדר לי מלדרוש: **אוקי אשלשה מלכים.** אוקי סיום הך פירקא עד שהגיעו לג' מלכים: **אמר למחר נפתח בחברין.** נדרוש בחברינו שהיו תלמידי חכמים כמותנו ואין להם חלק לעתיד: **א"ל.**

מנשה בחלוס חברך וחבריא דאכיך אנן. כלומר וכי סבור אתה שנהיה חבירך וחבירי דאכיך: **מהיכא בעיס למשרא המוניא.** איך יודע מאיזה מקום בפת אתה צריך לבטוע המוניא: **וחבירך קריס לן.** ואתה קורא אותנו חבירך: **מהיכא דקריס בשולא.** דרפתא ממקום שנקרמין פניה של פת בתנור דהיינו מלמעלה או מסביבות הפת או משוליו אבל באמצע לא שאם הניחו לפניו פרוסה של לחם לא יהא בולע ומבדר אלא משולי הפת ולא מאמצעיתו. ל"א מהיכא דקדים כלומר מהיכא שמקדים לאפות והיינו הך. ל"א מהיכא דגמר בשולא ממקום שהלחם אפוי יפה ולא מאותו מקום שקורין בשו"ל. ולאשון גרסה: **סויס נקוע שיפולי גלימך.** היית מגבה שפת חלוקך מכין רגליך כדי שתהא קל לרוץ והיית רץ לשם מפני יגר עבודת כוכבים שהיה שולט: **נפקא ברבוותא.** נתמיל לדרוש ברבותיו ולא אמר בחבריו: **אם לשמים.** רע לשמים כדאמרינן (מגילה דף יא.) באמשורות אם ולאשם[1]: **דכתיב ואם לגרה יולר.** [ווי לגרה] אלמא אם לשון רעה ווי: **אב לעבודה כוכבים.** שהיה אוהבה ביותר דכתיב כרחם אב אלמא אב מרחם והני קראי בכדי נקט להו: **ויסי הנקל.** באמצע כתוב [כלומר קלות היו לאמצע כל מעלותיו של ירבעם]: **מפני מה אלה הכפוב בירבעם.** דבכמה מקומות[2] כתיב לא סר מכל חטאת ירבעם ולא כתיב אמצע אלא ע"פ שהיה רשע ממנו: **אחלה לקלקלה.** שהיה מלך לאשון שהקדים את חנשיליו: **גם מוכאוסס.** הכי ריש הקרא בגלגל שורים זבחו גם מזבחותם כגלים על תלמי שדי: **משאין בקיר.** ת"ח משית בקירות לבו: **ומיין שבבר אם הפורה דבפיב והיה כל מחמד עיניך ישימו בידם.** והיינו ספר תורה ועל זה השיבו את הנבר הזה לא אוכל לעשות: **ודילמא.** ממחד עיניו היינו עבודת כוכבים: **לא ס"ד.** מדקאמרי ליה זקנים לא תשמע ולא תאכה ואי עבודת כוכבים מי הוו אמרו ליה הכי: **סבי דבהתא.** זקנים שפלים שהיו רשעים כמו שמליגו באבשלום דקרי ליה לסבי דבהתא זקנים: **שקול היה.** מחלה עונות ומחלה זכות מדמהדרי כולי האי מי יפתה את אחאב משמע דבקושי גדול נעשה: **רוחו של נבוח.** שלפי שהוא הרג נבות היה רוחו מחזר לפתותו ולהפילו: **דפרע קיניה.** קנאה. הפורע נוקם חמתו ונקמתו מתריע ביתיה כרוח של נבות שנקם כעסו מאחאב ולא ממחיצתו של הקב"ה: **קודר מוכרות.** מוחק שמות שבתורה: **וכופב שם עבודה כוכבים אחריהן.** לפיכך היה מתחבא שאילו היה עושה בפרהסיא לא היו מניחין [לאותו] לעשות כן. קודר כמו (עירובין נח.) מקדרין בהריס ל' (נוקב) [מחטוט ונוקב]: **שנאה יה.** ששכח הקב"ה: **שהנשי.** השכיח: **מה אחאב אין לו חלק.** כדאמרן עזוב לעולם הבא: **ונגיהס.** רבי יהודה דאמר יש לו חלק ורבנן דאמרי אין לו חלק:

בגלל

דאיתפח הדר קא דריש אמרי לא קבילת עלך דלא דרשת בהו אמר אינהו מי הדרו בהו דאנא אהדר בי רב אשי אוקי אשלשה מלכים אמר למחר נפתח בחברין אתא מנשה איתחזי ליה בחלמיה אמר חברך וחבירי דאבוך קרית לן מהיכא בעית למישרא המוציא אמר ליה לא ידענא א"ל מהיכא דבעית למישרא המוציא לא גמירת וחברך קרית לן א"ל אגמריה לי ולמחר דרישנא ליה משמך בפירקא א"ל [8]מהיכא דקרים בישולא א"ל מאחר דחכימתו כולי האי מאי טעמא קא פלחיתו לעבודת כוכבים א"ל אי הות התם הות [9]נקיטנא בשיפולי גלימא ורהטת אבתראי למחר אמר להו לרבנן נפתח ברבוותא אהאב אח לשמים אב לעבודת כוכבים אח לשמים דכתיב [1]אח לצרה יולד אב לעבודת כוכבים דכתיב [2]כרחם אב על בנים [3]ויהי הנקל לכתו בחטאת ירבעם בן נבט אמר ר' יוחנן קלות שעשה אהאב כחמורות שעשה ירבעם ומפני מה תלה הכתוב בירבעם מפני שהוא היה תחילה לקלקלה [4]גם מזבחותם כגלים על תלמי שדי א"ר יוחנן אין לך [5]כל תלם ותלם באי שלא העמיד עליו אהאב עבודת כוכבים והשתחוה לו ומנא לן דלא אתי לעלמא דאתי דכתיב [5]והכרתי לאהאב משתין בקיר ועצור ועזוב בישראל עצור בעוה"ז ועזוב לעוה"ב א"ר יוחנן מפני מה זכה עמרי למלכות מפני שהוסיף כרך אחד בארץ ישראל שנאמר [6]ויקן את ההר שמרון מאת שמר בכברים כסף ויבן את ההר ויקרא [את] שם העיר אשר בנה על שם שמר אדני ההר שמרון א"ר יוחנן מפני מה זכה אהאב למלכות כ"ב שנה מפני שכיבד את התורה שניתנה בכ"ב אותיות שנאמר [7]וישלח מלאכים אל אהאב מלך ישראל העירה ויאמר לו כה אמר בן הדד כספך וזהבך לי הוא ונשיך ובניך הטובים לי הם כי אם בעת מחר אשלח את עבדי אליך וחפשו את ביתך ואת בתי עבדיך והיה כל מחמד עיניך ישימו בידם ולקחו ויאמר למלאכי בן הדד אמרו לאדוני המלך כל אשר שלחת (לעבדך) [אל עבדך] בראשונה אעשה והדבר הזה לא אוכל לעשות מאי מחמד עיניך לאו ס"ת דילמא עבודת כוכבים לא ס"ד דכתיב [8]ויאמרו אליו כל הזקנים וכל העם [12](לא תאבה ולא תשמע) ודילמא סבי דבהתא הוו מי לא כתיב [9]ויישר הדבר בעיני אבשלום (והזקנים) [ובעיני כל זקני ישראל] ואמר רב יוסף סבי דבהתא התם לא כתיב וכל העם הכא כתיב וכל העם דאי אפשר דלא הוו בהון צדיקי וכתיב [10]והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו אמר ר"נ אהאב שקול היה שנאמר [11]ויאמר ה' מי יפתה את אהאב ויעל ויפול ברמות גלעד ויאמר זה בכה וזה אומר בכה מתקיף לה רב יוסף מאן דכתב ביה [12]רק לא היה כאהאב אשר התמכר לעשות הרע בעיני ה' אשר הסתה אותו איזבל אשתו ותנינא בכל יום היתה שוקלת שקלי זהב לעבודת כוכבים ואת אמרת שקול היה אלא אהאב וותרן בממונו היה ומתוך [7]שההנה תלמידי חכמים מנכסיו כיפרו לו מחצה [13]ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו ויאמר ה' אליו במה ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן [6]מאי רוח א"ר יוחנן רוחו של נבות היזרעאלי מאי צא אמר רבינא צא ממחיצתי שכן כתיב [14]דובר שקרים לא יכון לנגד עיני אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי דפרע קיניה מחריב ביתיה [15]ויעש אהאב את האשרה ויוסף אהאב לעשות להכעיס את ה' אלהי ישראל מכל מלכי ישראל אשר היו לפניו א"ר יוחנן שכתב על דלתות שמרון אהאב כפר באלהי ישראל לפיכך אין לו חלק באלהי ישראל [16]ויבקש את אחזיהו וילכדהו והוא מתחבא בשמרון א"ר לוי שהיה קודר אזכרות וכותב עבודת כוכבים תחתיהן מנשה שנשה יה ד"א מנשה שהנשי את ישראל לאביהם שבשמים ומנלן דלא אתי לעלמא דאתי דכתיב [17]בן שתים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלים [18]ויעש (הרע) [אשרה] (בעיני ה') כאשר עשה אהאב מלך ישראל מה אהאב אין לו חלק לעוה"ב אף מנשה אין לו חלק לעוה"ב: רבי יהודה אומר מנשה יש לו חלק לעוה"ב שנאמר [19]ויתפלל מנשה אל ה' ויעתר לו וכו': א"ר יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו שנאמר [20]ונתתים לזעוה לכל ממלכות הארץ בגלל מנשה בן יחזקיהו מר סבר בגלל מנשה שעשה תשובה ואינהו לא עבוד ומר סבר

בגלל

[1] אם לשון רעה ווי: [2] ויהי הנקל לכתו בחטאת ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל: [3] ויקן את ההר שמרון מאת שמר בכברים כסף ויבן את ההר ויקרא את שם העיר אשר בנה על שם שמר אדני ההר שמרון: [4] גם מזבחותם כגלים על תלמי שדי: [5] והכרתי לאחאב משתין בקיר ועצור ועזוב בישראל: [6] ויקן את ההר שמרון מאת שמר בכברים כסף ויבן את ההר ויקרא את שם העיר אשר בנה על שם שמר: [7] וישלח מלאכים אל אחאב מלך ישראל העירה: [8] ויאמרו אליו כל הזקנים וכל העם אל תשמע ולא תאבה: [9] ויישר הדבר בעיני כל זקני ישראל: [10] והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו: [11] ויאמר מי יפתה את אחאב ויעל ויפל ברמת גלעד ויאמר זה בכה וזה אמר בכה: [12] רק לא היה כאחאב אשר התמכר לעשות הרע בעיני ה' אשר הסתה אתו איזבל אשתו: [13] ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו: [14] לא ישב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא יכון לנגד עיני: [15] ויעש אחאב את האשרה ויוסף אחאב לעשות להכעיס את ה' אלהי ישראל מכל מלכי ישראל אשר היו לפניו: [16] ויבקש את אחזיהו וילכדהו והוא מתחבא בשמרון: [17] בן שתים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלים: [18] ויעש הרע בעיני ה' כאשר עשה אחאב מלך ישראל: [19] ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנתו וישיבהו ירושלם למלכותו וידע מנשה כי ה' הוא האלהים: [20] ונתתים לזעוה לכל ממלכות הארץ בגלל מנשה בן יחזקיהו מלך יהודה על אשר עשה בירושלם:

עין משפט נר מצוה

כט א מי"ל פ"ז מהלכות נרכות הלכה ג סמג עשין כז טוש"ע א"ח סי' קפז סעיף ח ויבהרי"ף פ"ז דברכות לח.):

תורה אור השלם

1. בכל עת אהב הרע ואח לצרה יולד: משלי יז יז
2. כרחם אב על בנים רחם יי על יראיו: תהלים קג יג
3. ויהי הנקל לכתו בחטאות ירבעם בן נבט ויקח אשה את איזבל בת אתבעל מלך צידנים וילך ויעבד את הבעל וישתחו לו: מלכים א טז לא
4. אם נגלע און אך שוא היו בגלגל שורים זבחו גם מזבחותם כגלים על תלמי שדי: הושע יב יב
5. הנני מביא אליך רעה ובערתי אחריך והכרתי לאחאב משתין בקיר ועצור ועזוב בישראל: מלכים א כא כא
6. ויקן את ההר שמרון מאת שמר בכברים כסף ויבן את ההר ויקרא את שם העיר אשר בנה על שם שמר אדני ההר שמרון: מלכים א טז כד
7. וישלח מלאכים אל אחאב מלך ישראל העירה ויאמר לו כה אמר בן הדד: מלכים א כ ב
8. ויאמרו אליו כל הזקנים וכל העם אל תשמע ולא תאבה: מלכים א כ ח
9. ויישר הדבר בעיני אבשלום ובעיני כל זקני ישראל: שמואל ב יז ד
10. והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו: מלכים א יט יח
11. ויאמר יי מי יפתה את אחאב ויעל ויפל ברמת גלעד ויאמר זה בכה וזה אמר בכה: מלכים א כב כ
12. רק לא היה כאחאב אשר התמכר לעשות הרע בעיני יי אשר הסיתה אתו איזבל אשתו: מלכים א כא כה
13. ויצא הרוח ויעמד לפני יי ויאמר אני אפתנו ויאמר יי אליו במה: מלכים א כב כא
14. לא ישב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא יכון לנגד עיני: תהלים קא ז
15. ויעש אחאב את האשרה ויוסף אחאב לעשות להכעיס את יי אלהי ישראל מכל מלכי ישראל אשר היו לפניו: מלכים א טז לג
16. ויבקש את אחזיהו וילכדהו והוא מתחבא בשמרון ויבאהו אל יהוא וימיתהו ויקברהו כי אמרו בן יהושפט הוא אשר דרש את יי בכל לבבו ואין לבית אחזיהו לעצר כח לממלכה: דברי הימים ב כב ט
17. בן שתים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלם: דברי הימים ב לג א
18. ויבן ויקם את הבמות אשר אבד חזקיהו אביו ויקם מזבחות לבעל ויעש אשרה כאשר עשה אחאב מלך ישראל וישתחו לכל צבא השמים ויעבד אתם: מלכים ב כא ג
19. ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנתו וישיבהו ירושלם למלכותו וידע מנשה כי יי הוא האלהים: דברי הימים ב לג יג
20. ונתתים לזעוה לכל ממלכות הארץ בגלל מנשה בן יחזקיהו מלך יהודה על אשר עשה בירושלם: ירמיהו טו ד

מסורת הש"ס

א) מי"ל נקוט, ב) [נקמן קינ.], ג) [נ"ל אל תשמע ואל תאכה], ד) נ"א שהיה מהטה, ה) [שיל פט.] שבת קמט:, ו) נ"ל ויתפלל אליו ויעתר], ז) נכ"מ: לרלב, ח) [מ"ב י, יג, יד, טו].

גליון הש"ס

רש"י ד"ה דבתים. לשון רעה ווי. עי' ברש"י הושע יג טו:

מוסף רש"י

כל תלם ותלם. שורה ושרוגה ומקום גבוה הוא (לקמן קינ.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com